

DARE DE SEAMĂ
ASUPRA ACTIVITĂȚII MUZEULUI DE ARHEOLOGIE CONSTANȚA
ÎN PERIOADA 22 OCTOMBRIE 1976 – 21 OCTOMBRIE 1977

Stimați tovarăși,

Regula unei dări de seamă se impune cu atât mai mult anul acesta, cu cât în activitatea colectivului de muncă din instituția noastră, s-au înregistrat date și fapte a căror raportare, pentru perioada amintită, înseamnă un plus de noutăți în toate domeniile.

Mai întâi, munca de cercetare științifică a cunoscut ca prim obiectiv săpăturile arheologice. Subliniem că în acest interval de timp s-a aplicat un plan riguros de investigații, atât în acele puncte în care săpăturile sînt organizate și susținute din anii anteriori, cît și în așezări și în centre noi, a căror apariție a fost prilejuită de lucrări industriale, agricole, edilitate, de construcții etc. În multe dintre acestea s-a realizat o strînsă colaborare cu Direcția Patrimoniului Cultural Național și cu Institutul de Arheologie din București. În această ordine consemnăm :

SĂPĂTURILE PLANIFICATE

a. *Bugeac*. În necropola geto-dacică din sec. IV î.e.n din apropierea acestei localități sud vest dobrogene, tovarășul Mihai Irimia a reluat săpăturile în cursul lunii august, cu rezultate care se concentrează într-un important lot de morminte de incinerăție. Cele 30 de vase recuperate, clasate și datate cu rigoarea impusă de importanța obiectivului cercetat, acoperă un mare gol tematic în circuitul narativ al muzeului în curs de amenajare. De altfel, totalitatea săpăturilor planificate anul acesta, au fost îndreptate tocmai spre direcțiile impuse de absența unor date de ordin istoric și arheologic, atât în tematica muzeului cît și, în general, în istoria Dobrogei, mai veche sau mai recentă.

b. *Albești*. Colectivul format din tovarășii : A. Rădulescu, M. Munteanu și V. N. Georgescu a întreprins anul acesta o campanie mult mai îndelungată pentru cercetarea așezării fortificate din sec. IV–II î.e.n., din teritoriul callatian, la 16 km spre vest, lîngă comuna Albești. Importanța

acestei așezări, constă nu numai în complexele de locuințe construite din piatră și pământ sau în zidul de incintă cu parament în blocuri mari de piatră semiecarisate, cât mai ales în materialul ceramic recuperat. Odată mai mult se poate determina caracterul agrar al așezării, a cărei populație își dezvoltă etnicul băștinaș geto-dacic și grecesc interferat, prin factura materialului ceramic.

c. *Tropaeum Traiani*. Ca și în anii precedenți arheologii Papuc Gheorghe și Panaitescu Adrian, au susținut cu aceeași dăruire campania de săpături în cetatea de la Adamclisi, în strânsă colaborare cu Direcția Patrimoniului Cultural Național, ale cărei fonduri, ne-au stat la dispoziție, și cu Institutul de Arheologie București, reprezentat prin tovarășii P. Diaconu și Al. Barnea. Au fost începute secțiuni noi ori au fost lărgite altele începute mai de mult, pentru lămurirea unor elemente stratigrafice sau a unor construcții din apropierea porții principale de vest. Este, credem, locul să amintim că importanța cercetărilor de la Tropaeum Traiani impune un plan unitar de lucru, a cărui aplicare riguroasă să elimine carențele izvorite din răzlețirea unor săpături în incinta cetății.

d. *Capidava*. Mai mult decât oricând, cercetările de aurl acesta la Capidava au fost excepționale. Aici s-au conjugat săpăturile de salvare de necropolă, impuse de amenajarea unei șosele asfaltate spre Cernavodă, cu cele sistematice din incintă. Și unele și altele au fost executate direct de către tovarășul V. N. Georgescu; la cele din incintă, în cursul lunii iulie, a participat și tovarășul Radu Florescu de la C.P.C. al C.C.E.S.

e. *Constanța*. La răsărit de Edificiul roman cu mozaic, tov. M. Munteanu a reluat săpăturile de pe faleză din anii precedenți, însă ele s-au redus mai mult la unele controale stratigrafice și observații în structura unor construcții apărute în anii precedenți. Antrenarea sa în alte cercetări, la fel ca și lipsa mîinii de lucru, au făcut să se mulțumească cu rezultate mai reduse. Planul de cercetări organizate din anul acesta cuprindea încă și reluarea săpăturilor de la Muzait-Sacidava al căror titular este C. Scorpan, la Derwent, lângă Păcutilul lui Soare de sub conducerea lui M. Irimia, și în necropola de la Corbu, de către M. Bucovală. Din motive legate de amenajarea noului muzeu, sau din altele izvorite din lipsa mîinii de lucru, toate au fost amîinate.

f. *Canalul de navigație Dunăre-Marea Neagră*. Pe lungimea văii Carasu, de la Cernavodă la Agigea, proiectul noului canal cuprinde cercetări în zeci de așezări preistorice, clasice și feudale timpurii. Colectivul de cercetători, stabilit de comun acord cu conducerea Academiei de științe sociale și politice – prin Institutul de arheologie – și cu asentimentul Consiliului popular al județului Constanța – deci cu participarea Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța – a lucrat intens în numeroase puncte: Straja, Basarabi, Medgidia, Cumpăna, Constanța-Palas, Medgidia Vest, Satu-Nou etc.

SĂPĂTURILE OCAZIONALE ȘI DE SALVARE.

După cum aminteam, în necropola de la Capidava, investigațiile din acest an de sub conducerea lui Valeriu Georgescu, au avut rezultate remarcabile : peste 60 de morminte.

La Constanța s-a săpat de asemenea în necropole, ca urmare a unor apariții provocate de săpături edilitare și de construcții ; la Mangalia, E. Bârlădeanu a realizat cercetări în necropola romană de pe drumul Albeștilor, acolo unde în anii precedenți săpăturile lui C. Preda și ale lui V. Georgescu au scos mari loturi de morminte ; la Cernavodă s-au făcut sondaje de către Gabriel Custurea, pe locul descoperirii marelui tezaur compus din 2300 de monede turcești de argint ; o intervenție identică se impune la punctul de descoperire al tezaurului de monede romane din secolul II e.n., de la Constanța ; în sfârșit înregistrăm recenta cercetare a marelui mormint pictat din secolele II-III e.n., de la Ostrov, unde C. Chera în colaborare cu P. Diaconu, au degajat un obiectiv funerar unic până acum în Dobrogea. Rezultatele preliminare vor forma subiectul unei comunicări la sesiunea aceasta.

Cercetărilor arheologice le adăugăm cu necesitate și unele începuturi mai timide de istorie modernă și contemporană, cărora li se consacră un grup de 10 tineri muzeografi.

Începute sub semnul necesităților reclamate de înlăptuirea unui mare compartiment al noului muzeu — acela cuprinzând perioadele medievală și modernă contemporană — căutările în arhivele de la Constanța și București, în muzeele și bibliotecile din țară cu un mai mare bagaj de materiale referitoare la aceste epoci, au avut ca rezultat o tematică acceptată unanim, realizată de muzeografii constănțeni ; au fost elaborate și unele articole, a căror acuratețe și pondere informațional-interpretativă le impun tiparului.

ACTIVITATEA PUBLICISTICĂ

Planul editorial al Muzeului pe anul 1977 are un repertoriu de titluri relativ satisfăcător. Am avut în vedere, cu precădere, necesitățile de popularizare a obiectivelor arheologico-turistice din oraș și județ, cu atenție specială spre realizarea unui plan de venituri cât mai ridicate. Cărțile poștale ilustrate broșurile și pliantele între care amintim : Tropaeum Traiani, Histria și Edificiul roman cu mozaic — au format scopul principal al activității noastre publicistice. Neîndoios, apariția volumului „Pontica IX” constituie un eveniment remarcabil în viața muzeului nostru, iar introducerea la tipar a numărului X, consacrat Centenarului Independenței de stat a României, se adaugă altor realizări în aceeași direcție. Cîțiva muzeografi au colaborat la elaborarea albumului istoric, *Dobrogea*, acum la tipar, alții participă cu importante capitole la volume omagiale consacrate

de alte instituții din țară aceluiși eveniment. Ne-am propus să reluăm apariția *Analelor Dobrogei*, al căror conținut să aibe cu precădere istorie modernă și contemporană, etnografie, folclor, artă — cu alte cuvinte, fără literatură. Aceasta formează indiscutabil, apanajul prestigioasei noastre reviste, „Tomis”.

CONSERVAREA ȘI VALORIFICAREA PATRIMONIULUI ISTORIC.

Grija pentru prezervarea patrimoniului istoric-arheologic a căpătat la Constanța proporții fără precedent. Anul acesta, consacrat celebrării a 100 de ani de la dobîndirea independenței, a concentrat eforturi inestimabile în această direcție. Pe scurt : — au fost încheiate lucrările de conservare a Monumentului triumfal de la Adamclisi, într-o tehnică modernă, care, așa cum s-a constatat pînă acum, întrunește adeziunea miilor de vizitatori. La 27 mai anul curent tovarășul Secretar general al P.C.R., Nicolae Ceaușescu însoțit de înalte personalități ale conducerii politice și de stat, a inaugurat atît muzeul, care adăposește piesele originale ale monumentului, cit și monumentul însuși, a cărui imagine la dimensiunile originale, se impune prin armonie, proporția și acuratețea execuției tehnice.

Amintim și lucrările de restaurări de la Histria, susținute de mai mulți ani, dar nu putem rămîne indiferenți în fața realității de nedorit, potrivit căreia, ritmul lucrărilor a încetinit în chip nepermis. Această constatare este valabilă și pentru cetatea de la Adamclisi.

Prezervarea patrimoniului istoric se remarcă și în centrele Constanța, Histria și Mangalia. La Constanța, după cum bine știți, se realizează un nou și impunător muzeu, care de data aceasta nu este numai de arheologie, ci capătă dimensiuni care includ și perioadele istorice mai recente, în măsură să ilustreze istoria provinciei noastre pînă la zi.

Constructorii T.C.L. sînt pe șantierele de la Histria și Mangalia, în ambele centre fiind în curs de construcție așezăminte muzeale noi. Acesta este rezultatul aceluși imperativ contemporan de valorificare a vestigiilor de la Histria și Callatis, care să fie prezentate marelui public într-un cadru adecvat. Toate cele trei obiective, vor intra în funcțiune în anul 1978.

Amintim în încheiere că opera de conservare a monumentelor istorice — arheologice din județ, este pertinent susținută în laboratorul zonal de pe lîngă Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța și că se realizează un amplu program de evidență a patrimoniului, cu concursul tuturor muzeografilor — cu precădere a acelor de la Oficiul județean al patrimoniului cultural național.

Considerăm că aceste date succinte vă dau posibilitatea reconstituirii întregului volum de activitate, care, în toată complexitatea lui, a stat anul acesta în fața colectivului de oameni ai muncii din muzeu. El nu face altceva decît să sugereze sarcinile tot mai mari care ne legăm să le rezolvăm cu conștiinciozitate și competență profesională.